

Κείμενο 1

Τηλεργασία: κέρδη και ζημίες

Το παρακάτω κείμενο αποτελεί άρθρο του Α. Σταμάτη που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ στις 15-09-2021 (διασκευή).

Εδώ και αιώνες οι χώροι εργασίας σήμαιναν κάτι σταθερό: ένα σύνολο ανθρώπων οι οποίοι δούλευαν συγχρόνως ως φυσικές παρουσίες. Από τα εργαστήρια της Αναγέννησης μέχρι τα γραφεία του 19ου αιώνα, ένα γραφείο ήταν συνήθως ένας χώρος, ένα κτίριο ή ένα δωμάτιο όπου οι άνθρωποι εργάζονταν πίσω από ένα τραπέζι. Το γράψιμο επιστολών – ένας ασύγχρονος τρόπος επικοινωνίας, ο οποίος αποτελούσε ζωτικό εργαλείο εμπορίου για πολλούς αιώνες – ήταν πολύ αργό για την καθημερινή συνεργασία. Για τις περισσότερες εργασίες γραφείου, ο συγχρονισμός (και ο συγχρωτισμός¹) ήταν ο μοναδικός τρόπος.

Στα μέσα του 19ου αιώνα, ειδικά στην Αμερική, οι γραφιάδες, οι σημερινοί υπάλληλοι δούλευαν σε μικρούς χώρους που ονομάζονταν «σπίτια καταμέτρησης». Οι άνθρωποι αυτοί θεωρούνταν περίεργοι τύποι οι οποίοι δεν έκαναν «πραγματική δουλειά». Αλλά η οικονομική ανάπτυξη είχε άλλα σχέδια: Οι μεγάλες ιστορικές μετατοπίσεις από τις βιομηχανίες στις οικονομίες της πληροφορίας, αλλά και η οργάνωση του χώρου εργασίας, ευνόησαν το συγκεκριμένο σύστημα δουλειάς και οι υπάλληλοι άρχισαν να κυριαρχούν στο εργατικό σώμα. Τα κτίρια γραφείων εξελίχθηκαν σε χώρους με ορθολογική κατάτμηση, σχεδιασμένα τόσο για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα όσο και για την ενίσχυση της παραγωγικότητας των εργαζομένων.

Κανένας θεσμός ωστόσο δεν μένει στατικός. Εκεί που παλιά υπήρχαν τοίχοι και μικρά γραφεία, τώρα πλέον έχουν αντικατασταθεί από ανοιχτούς χώρους, μέσα στους οποίους οι εργαζόμενοι συνυπάρχουν. Ακόμη, από την εκτελεστική σουίτα με την ξύλινη επένδυση έως τα «γραφεία ανοιχτού τύπου», με τη βοήθεια της τεχνολογίας περάσαμε σε ένα σύστημα, όπου μπορούμε να εργαστούμε οπουδήποτε οποιαδήποτε στιγμή.

Παντού διαβάζουμε πως η τηλεργασία θα είναι το μέλλον. Είναι βέβαιο πως τα ποσοστά της θα αυξηθούν ραγδαία, ωστόσο, όπως ισχύει και για άλλα πεδία υποκατάστασης, η ανθρώπινη επαφή, η συνύπαρξη, είναι πολύ δύσκολο να

¹ επαφή μεταξύ ανθρώπων στον ίδιο χώρο, συναναστροφή

αντικατασταθούν. Το να είσαι μια εικονίτσα από πίξελ² σε ένα μεγάλο παράθυρο, έχοντας ο ίδιος σκηνοθετήσει και επιμεληθεί την παρουσία σου, είναι δύσκολο να αντικαταστήσει το αυθεντικό της φυσικής παρουσίας, όπου και οι πέντε αισθήσεις είναι ενεργές.

Από προσωπική εμπειρία, έχοντας μεταφέρει τα σεμινάρια δημιουργικής γραφής που κάνω στο Διαδίκτυο, θεωρώ πως κάτι κερδίζεις, κάτι χάνεις. Κερδίζεις ίσως σε συνεκτικότητα, ευελιξία, αλλά χάνεις την αίσθηση κοινότητας, εκείνο το βλέμμα κάποιου που συγκεντρώνεται με την προοπτική ότι σε λίγο θα διαβάσει την άσκησή του. Εν ολίγοις, τον πλήρη ενσώματο, τρισδιάστατο εαυτό με όλες του τις νευροκινητικές, ψυχοκινητικές διεργασίες. Και αυτό είναι απώλεια ουσίας.

Κείμενο 2

Σημεία των καιρών

Το κείμενο είναι απόσπασμα από το διήγημα «Σημεία των καιρών» της Γιολάντα Πατεράκη, περ. Εστία, τόμ. 135, τεύχ. 1598, 1.2.1994.

Στη δουλειά μου πήγαινα καλά κι αυτό το έκρινα από τις δίκες που μου ανέθετε το «αφεντικό» του γραφείου, να προετοιμάσω. Κάποια, μάλιστα, μέρα που έψαχνα ένα Νομοθετικό Διάταγμα στο πλαϊνό δωμάτιο που είναι η βιβλιοθήκη, τον άκουσα να λέει σ' ένα συνάδελφό του:

-Αυτός ο μικρός επαρχιώτης είναι πολύ καλός στη δουλειά του· έχει μυαλό και φιλότιμο κι εργάζεται σωστά. Να μου το θυμηθείς πως κάποτε θα πάει πολύ μπροστά.

Στην ιδιωτική μου ζωή δεν μπορώ να πω πως είχα τις ίδιες επιτυχίες. Μια νόστιμη δικηγόρινα, πάλι μεγαλύτερη λίγα χρόνια από μένα, ήταν το «φλερτ» μου από τον καιρό που τέλειωσα το Πανεπιστήμιο. Συμπαθητική κοπέλα η Αθηνά, δίχως πολλές εξάρσεις κι έντονη προσωπικότητα, προσγειωμένη, καλοβγαλμένη και πάντα «καταπιεσμένη και αγχωμένη από κάποιον».

-Οι γονείς μου δεν με καταλαβαίνουν. Ο συνεταίρος μου κάνει το κορόιδο και μ' αφήνει να τρέχω εγώ όλη την ώρα στα δικαστήρια. Η φίλη μου η Αυγή δεν μου φέρεται σωστά. Η υγεία μου είναι πολύ λεπτή.

Όλο και κάτι δεν πήγαινε καλά στην Αθηνά και ούτε καταλάβαινε πόσο κουραστική γινόταν. Κάποια μέρα μου μίλησε για γάμο.

-Τι θα γίνει μ' εμάς, Απόστολε; Έτσι θα συνεχίσουμε; Οι δικοί μου ανησυχούν γι' αυτόν το δεσμό. Πρέπει να δώσεις μια λύση.

² Στοιχείο εικόνας (picture element)

Της το ξέκοψα.

-Εγώ, Αθηνά μου, σ' αγαπώ, σ' εκτιμώ, αλλά αν δεν τελειώσω με την άδεια του επαγγέλματος και με το στρατό, ούτε επιτρέπω στον εαυτό μου να σκεφτεί κάτι τέτοιο.

-Τόσον καιρό ακόμα; Μουρμούρισε. Τουλάχιστον να δίναμε λόγο;

-Αθηνά μου, ούτε λόγο, γιατί δεν ξέρω πότε θα μπορέσω να τον εκπληρώσω. Άλλωστε, αυτά τα είπαμε από την πρώτη στιγμή.

Η Αθηνά σιγά σιγά άρχισε ν' αραιώνει τις συναντήσεις μας.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ουποερώτημα (μονάδες 10)

Να σημειώσεις στο απαντητικό φύλλο ποια από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστή (Σ) ή λανθασμένη (Λ), σύμφωνα με το Κείμενο 1:

1. Για πολλά χρόνια η δουλειά γραφείου προϋπέθετε τη συνύπαρξη και τη συνεργασία μεταξύ ανθρώπων στον ίδιο χώρο.
2. Τα «σπίτια καταμέτρησης» ήταν μεγάλοι, ανοιχτοί χώροι για τη συλλογή στοιχείων.
3. Η ορθολογική διαμόρφωση των χώρων των κτηρίων παραμένει μέχρι και σήμερα ο καλύτερος τρόπος διασφάλισης της παραγωγικότητας των εργαζομένων.
4. Η τηλεργασία αποτελεί σήμερα την καλύτερη προοπτική του μέλλοντος, εφόσον η φυσική παρουσία αποδείχτηκε ότι δεν είναι δύσκολο να αντικατασταθεί.
5. Η τηλεργασία είναι ευέλικτη και έχει περισσότερο συνεκτικό χαρακτήρα σε σχέση με την διά ζώσης παρουσία.

Μονάδες 10

2^ουποερώτημα (μονάδες 10)

Να εντοπίσεις τις λέξεις/ φράσεις που εκφράζουν χρόνο στις τρεις (3) πρώτες παραγράφους του Κειμένου 1 (μονάδες 8) και να εξηγήσεις πώς συμβάλλουν στην αλληλουχία/σύνδεση των νοημάτων (μονάδες 2).

Μονάδες 10

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Να εξηγήσεις τη λειτουργία της διπλής παύλας που συναντάμε στην 1^η παράγραφο (μονάδες 5) και των εισαγωγικών σε δύο περιπτώσεις στη 2^η παράγραφο του Κειμένου 1 (μονάδες 10).

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Ποιον ρόλο διαδραματίζουν οι αισθηματικές σχέσεις στη ζωή του ήρωα του Κειμένου 2; Εσύ συμφωνείς με τη στάση του αυτή ή όχι και γιατί; Να αναπτύξεις την απάντησή σου σε 100-150 λέξεις.

Μονάδες 15